

de *Modolano*», nom d'un propietari de Vimbodí (*Cart. de Poblet*, 45); 1188: Guillelmi de *Modeliano*» (Morrera, *Tarr. Cri.* I, 34); 1286: «bajulo *Modilian*» (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 352) (també consta en un doc de 1154 relatiu a Clarà, *ibid.* II, 448, però no diu en quina forma). C. 1310: *Modiliano* (Mas, *N.H.Bna.* XII, 180); 1331, '32, '33 i '39: *Modiliano* (Junyent *Misc. Griera*, 375, 382, 386, 387); 1359: *Moyà* (CoDoACA XII, 15); 1372 *Moyllà* (SerraV., *Pinós Mpl.* I, 144).

ETIM. Mn. J. Segura (*La Veu del Monts*, 1893), seguit per M-Lübke (*BDC* XI, 29) i *AlcM*, volien veure en el NP del qual deriva aquest nom de predi romà el ll. MODIUS; Aebischer (*Top.* 112) protestà que això està contradit per les formes de les mencions antigues, i per tant vindria d'un MOTILIUS (Schulze, 442).

Per a qui no exhibeixi aquesta vergonyosa ignorància o menyspreu de la fonètica històrica catalana és evident que tan impossible és una cosa com l'altra: la de M-Lübke hauria donat **Mojà*; i la d'Aebischer no hauria pogut perdre la -t- (> -d- en català). És obvi que havia d'haver-hi una -D- llatina, que entre vocals desapareix, resultant *Moïylà*: amb la lateral de la va-riant *yl*, que en català del Nordest es redueix a *j* (és la pron. vulgar oriental *muià* per *muylar* 'mullar', *fuia* 'fulla').

Es tracta, doncs, del nom MODILIUS, que és quasi com si estigués documentat, essent un dels adoztenats derivats en -ILIUS, de la nombrosa família de *Modius* —la gens *Modii* ben coneguda en terra hispànica (Hübner, *Hisp. Chri.* n.º 151, 510)—, a la qual pertanyen *Modinius*, *Modicius*, *Modarius*, *Modasius*, *Modioleius*, tots ells testificats per Schulze i en part pel De Vit; en efecte de MODILIUS ve el NL toscà *Modili*, de la prov. d'Arezzo (on una -t- hauria restat -t- segons fonètica italiana) documentat des de 1107 (Pieri, *Top. Arno*, 164).

El *Motianès* ha estat sovint qualificat com una comarqueta: una subcomarca que comprèn des de la ratlla de Castellterçol fins a L'Estanty i fins a Oló (veg. una monografia que la definia, amb mapa, en el *BCEC*, on recordo haver-la llegida cap a 1920-30). Ja n'hi ha un testimoni antic en un doc. de 987 p.p. Marca (col. 952), on es dóna com afrontació Or. de la Vall de *Merlès*: «*in Molledanos* vel in ipso collo de Golados (= 'Degollats') et vadit usque --- vila Gamiçanos»: on crec que cal esmenar «*in Molledanès*» resultant de *Modellanès*, per metàtesi. També a Bescanó recullo un nom NL menor *El Moianès* (1972).

Com que el *Motianès* és comarqueta de molt de bestiar, crec que és el mot que figura en un doc. de 1441 p.p. Capmany (en les *Mem. Com. de Bna.* II, 242), on es llegeix: «que les dites lanes sien bones --- e netes, de *Moyanès*»; cert que Pons (*BDC* IV) i *AlcM*, entenent que és un pl. fem. *moyanes*, cregueren que és un substantiu plural que significués «brosses de brutor, que estan entre les llanes»; però com que no

hi ha cap altra dada de tal mot, ni s'explicaria etimològicament, crec que ho han deduït només de l'hapax de 1441, que llegeixen i entenen erròniament (res a veure un mot cast. *moyana* terme d'artilleria).

Ens ho confirma un nom de la vall de Camprodon, dalt del Catllar (te. Vilallonga), on vaig recollir el nom de la Jaça de les *maunèzæs* i *Roc de les Maoneses* (1935, VII 57.22 amb dièresi entre *a/u*). Amigó, en la seva monografia d'allà, diu que hi oí Clot, Roc pda. i Turó de les *Moioneses* (amb variants *Mayoneses* i *Minyoneses* dels altres inf.), n.º 2052. Sembla clar que tot plegat deu venir de les ovelles *moianeses*, que pel pastoratge transhumant dels estius deuen tenir allà dalt una jaça.

Remeto a dos treballs del P. Llogari Picanyol: *Estudios Hist. sobre Moyà* 87 pp., Bna., 1963; i «Entorn del mil·lenari de l'església de Moia» que veig anunciat el 1954: en els quals no sé si es pot trobar alguna altra dada d'interès filològic.

MOIX, MOIXA i derivats

Font del Moix, partida del terme de Pallerols del Cantó (Alt Urgell) (xxxvii 197.17).

Prats de Moix, a Sant Joan Fumat (Alt Urgell) (xxxvii, 173.19); *Moix*, partida antiga del terme de Cullera, documentada l'any 1275 (Mz. Ferrando, *Cat. Doc. Val.*, reg. 20, fol. 287); *Sa Siqui d'En Moix*, a Muro (Mallorca) (xli, 21.19 Masc 610).

La Moixa, pda. de Sentís (Flamicell XIX, 174.21); *La Moixa*, paratge antic a Sentís, en doc. de 979 (Abadal, *Pallars i Rib.*, núm. 250); *Forat de la Moixa*, a Gisclareny (Berguedà); *Tossal de la Moixa*, a Cardet-Cóll (Vall de Boí) (xiii, 168); sengles pdes. *La Moixa*, a Vernet (Conflent); a Penelles (Noguera) (xlv, 61.17); i Artesa de Lleida (xxvi, 152.11, xlvi 61.17, xlii, 41.17); *Colomina d'En Moixa*, a Santa Maria de la Mar (Rosselló) (xxv, 103.13); sengles *Sènia de Moixa*, a Piles i a Daimús (Horta de Gandia) (xxxiii, 5.15, 13.2).

Les Moixes i la Moixeta, a Caregüe (Pallars Sobirà) (xxxvi, 174.5; 175.20).

DERIVATS.

La Moixella, a Estamariu (Alt Urgell) (NL documentat l'any 924 al *Cart. de Tavèrnoles*, 36).

La Moixera serrat del terme de Saldes (Berguedà) (xxxviii, 71.23).

Font del Moixer o *de les Moixeres*, a Espinalbet (Berguedà) (Torràs, *Berguedà*, 69).

Pla (o Ras) i Font del Moixeró, a la carena del Pirineu, per alt del gran puig de Penyesalta, entre Cerdanya i Bagà (Berguedà): «los veu passar pel Moixeró ombrívol / --- de l'estèril Cadí per lo crestall ---» (*Canigó*, cant. IV).

Font de la Moixina, entre Olot i la Fageda d'En